

від 28.07.2017 № 650 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17>

2. Звіт про результати реалізації пілотного проекту щодо використання планшетних пристроїв групами реагування патрульної поліції та слідчо-оперативними групами у Куп'янському та Лозівському районах Харківської області / Харків. нац. ун-т внутр. справ, наук.-дослід. лаб. з проблем протидії злочинності; Голов. управління Нац. поліції в Харків. обл.; Регіон. представництво КМЄС у м. Харкові; [О. Сердюк, К. Бугайчук, Д. Гальченко та ін.]. Харків: ХНУВС, 2019. 60 с.

3. Поліцейський офіцер громади: поліцейський для громади чи громада для поліцейського? URL: <https://dt.ua/internal/policeyskiy-oficer-gromady-policeyskiy-dlya-gromady-ili-gromada-dlya-policeyskogo->

Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В умовах реформ в Україні як ніколи актуальним є питання забезпечення, дотримання та захисту прав людини. Як відомо, поліція є одним з основних інструментів захисту прав та законних інтересів громадян в більшості країн світу. Зокрема це підтверджується положеннями закону України «Про Національну поліцію», а саме: (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і

порядку [1]. Проте не є секретом, що законодавство не стоїть на місці та йде паралельно з розвитком суспільства у соціальних, технологічних та інших сферах життєдіяльності. Саме тому встановлення актуальних напрямків для покращення правового становища в країні є достатньо актуальним.

Метою цієї роботи є розгляд та аналіз чинного законодавства, що регулює діяльність поліції, тобто закон України «про Національну поліцію», та запропонування прогресивних шляхів розвитку законодавства у цій сфері для покращення роботи правоохоронних органів.

Для розуміння основних понять необхідно визначити значення такого терміну як забезпечення прав людини. Скакун О.Ф. зазначає, що термін «забезпечення» має досить широке значення і трактується як надання (постачання) чогось кимось у достатній кількості, створення усіх необхідних умов для здійснення чого-небудь; гарантувати щось; захищати, охороняти когось, що-небудь [2, с. 273]. У свою чергу М.В. Цвік та інші під забезпеченням прав і свобод розуміється система загальних (політичних, економічних, духовних та ін.) і спеціально юридичних засобів та інститутів, спрямованих на створення умов для реалізації прав людини, а також забезпечення їх всебічної охорони та захисту від порушень [3, с. 456].

З огляду на ці два поняття, які надають науковці, можна зробити узагальнення шляхом виведення суміжного поняття. Тобто «забезпечення» - це комплекс заходів та засобів, які гарантують або створюють сприятливі умови для певної діяльності. Таким чином, розглядаючи термін «забезпечення прав» через призму діяльності Національної поліції, можна сказати, що це є ніщо інше, як створення органами Національної поліції необхідних умов, за допомогою спеціальних засобів та заходів, які їм надано законом, для полегшення та

стабілізування буття осіб, які підпадають під правовий захист поліції в Україні.

Проте окрім прав, особи з якими органи Національної поліції безпосередньо вступають у відносини, мають ще й обов'язки. Так, наприклад, у Кримінальному процесуальному кодексі закріплено положення щодо окремих осіб, які в свою чергу набувають спеціального статусу для полегшення притягання їх до відповідальності за недотримання вимог законодавства. Зокрема це стосується осіб, які мають статус підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, свідка та інших [4]. Те ж саме стосується і інших правових сфер, в яких передбачені схожі правові статуси, наприклад адміністративна чи цивільно-правова та інші.

На нашу думку, для забезпечення прав осіб, у законодавстві мають бути закріплені й обов'язки таких осіб. Встановлення загальних обов'язків для осіб, які будуть вступати у взаємовідносини з поліцією зможуть врегулювати наявні на даний момент труднощі, які досить часто переживають поліцейські під час виконань своїх службових обов'язків.

У 2017 році органами поліції було отримано 56824 скарги на дії поліцейських, з яких 10590 або 18,6% від загальної кількості визнані такими, що підтвердилися. У 2018 році громадяни направили в органи поліції 73726 скарг, з яких лише 4006 або 5,4% підтвердились [5]. З викладеної вище статистики можна зробити декілька умовиводів.

По-перше цю статистику можна розглядати з боку того, що органи Національної поліції, які здійснюють розгляд скарг громадян, працюють не належним чином та підтверджують досить малий відсоток скарг на діяльність поліцейських.

З іншого боку це можна розглядати як селекцію недоцільних, не маючих у своєму змісті підстав до притягнення поліцейських до будь якої відповідальності,

скарг. Простіше кажучи – сучасні громадяни дуже добре знають свої права, при цьому забуваючи про свої обов'язки, що з їх сторони теж є фактичним порушення законодавства.

На наш погляд за доцільне буде розробити низку загальних обов'язків для осіб, які вступають у взаємовідносини з органами Національної поліції за аналогією з процесуальним законодавством. Тобто розробити спеціальний статус до особи, яка знаходиться у взаємовідносинах з поліцейським під час виконання ним службових обов'язків.

Для кращого розуміння можна навести приклад за допомогою чинного законодавства. Наприклад стаття 33 закону України «Про національну поліцію» передбачає опитування особи поліцейським та виділяє це як превентивний захід. Ця стаття здійснює забезпечення конституційних прав особи у такій трактовці «Надання особою інформації є добровільним. Особа може відмовитися від надання інформації» [1]. Тобто здійснюється дотримання положень статті 34 Конституції України [6]. Проте законодавець не взяв до уваги те, що особа може у будь-якій формі відмовити у надаванні показань поліцейському, що може включати в себе і особисті образи поліцейського через неприязнь до органів поліції. Така поведінка у свою чергу порушує положення статті 28 Конституції України, що гласить: «Кожен має право на повагу до його гідності»[6]. Практичні працівники досить часто стикаються з неповагою до представників державних органів, інколи припускаючи помилки у своїй діяльності, за що притягаються до відповідальності.

Таким чином, поведінка особи має буди законодавчо врегульована шляхом встановлення певних правил, які вона повинна дотримуватися при спілкуванні з представником держави. Наприклад встановлення обов'язку чемно ставитися до представника влади у особі поліцейського, порушення

якого тягло б за собою певну відповідальність. А для застосування стягнень за невиконання обов'язків є можливим, якщо особа набуває певного статусу. Так, можна встановити для особи статус такої, до якої застосовуються поліцейські заходи.

На нашу думку встановлення додаткових обов'язків допоможе врегулювати поведінку осіб, з якими поліцейські вступають у взаємовідносини на законодавчому рівні та знизить велику кількість помилок, які допускають поліцейські під час виконання службових обов'язків.

Виходячи з викладеного можна зробити висновок, що законодавство в частині забезпечення прав людини має також враховувати те, що особа, без дотримання прав оточуючих, не може отримати гарантію на забезпечення її особистих прав. Тому має бути розглянуто можливість встановлення спеціального статусу для осіб, які перебувають у відносинах з органами Національної поліції та на основі цього статусу встановити спеціальні обов'язки у законі України «Про Національну поліцію». Це допоможе швидше виконувати поліцейськими свої службові обов'язки та полегшить стан взаємовідносин між органами поліції і громадськістю.

Література:

1. Про Національну поліцію/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379
2. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник. 2-ге видання. К. : Алерта; ЦУЛ, 2011. 520 с.
3. Загальна теорія держави та права : підручник для студентів юридичних вищих навч. закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України/Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88

5. Інтернет альманах «Антидот». URL: <https://antidot.info/authors/yak-politsiya-rozhlyadaje-skarhy-hromadyan-zahrozlyva-statystyka/>

6. Конституція України/Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141

Біліченко Валерій Віталійович,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Антропов Богдан Олегович,

курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ПЕРІОД КАРАНТИНУ

З початку запровадження карантину в Україні Кабінет Міністрів видали постанови №392 та №211 в яких йдеться про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та етапів послаблення протиепідемічних заходів контролю за заходами дотримання карантин [1].